

Vüggjetlen szemle

SZERKESZTI ÉS KIADJA: DR. HEGYMEGI KISS PÁL

És mégis mozog a föld

Irtá: Rakovszky Tibor dr.

Benne vagyunk a nyár és a politikai szünet kelles közepében. A felületes szemlélő úgy látja, hogy a politikai élet alszik. Pedig az atom takarója alatt nagy a nyüzsgés-mozgás. Az abádszalóki választás nagyon felrázta az amúgy sem nyugodt Nép-kedélyeket. Hallatlan dolog történt! Egy kerületben, amely mindig «egyhangú» mandátumot szálított, alig ezer szótöbbséggel győzött egy eleven miniszter. Egy miniszter, aki pedig az egyik jobboldali «ellenzéki» frakció is támogatója.

Mi lesz itt, Uram Isten, ha most egy titkos választást írnának ki? Kérdik ijedten a kormánypárton és kapcsol részén. Olyan bukkás, amelyet még nem látott ez a vén Európa. Tehát nosza rajta, találjunk ki valami olyan fábólvaskarikát, ami alkalmas arra, hogy ismét összeabroncsolja ezt a széthulló politikai és gazdasági rendszert. De mi legyen az? Ime, kapóra jön nekik az itáliai látogatás. A miniszterelnök úr el van ragadtatva a korporációs rendszertől. Nagyszerű! Ime, itt a fábólvaskarika! Nálunk is meg kell csinálni ezt a korporációs — dolgot. De valahogyan úgy, hogy a jelenlegi rendszert átmentsék a «szébb» magyar jövőbe. Nem kell titkos választás, mert azzal még baj lehetne, — már mint nekik baj. Ellenben meg lehet csinálni a «dopo javorró»-t anélkül, hogy nagyon megerősítsék magukat a «javorró»-val. Lesz egy kis majális, néhány aratóünnepély s készen van a nagy reform. Mert én köve hiszem, hogy a kormány hajlandó volna átvenni a fasizmus lényegét is. Ez pedig a dolgozó nép érdeke mindenképpen előtt. Hol lesz itt Litorio és Sabandia? Hol lesz itt a nagytőke és a nagybirtok, no meg a magas bürokrácia megfélemezése? Hiszen önmagukat kellene meglágodni, ha a fasizmus lényegét akarnák megvalósítani. Márpedig minden szentnek maga felé hajlik a keze. Hát még ha nem is szentek az illetők.

Csáktlyás-körökben arról mesélnék vágyálomszerű reménykedéssel, hogy nem lesz itt titkos választás. Minek is az, ha lehet itt csinálni korporációs-rendszert? Valami olyan megyei közgyűlés-félet, ahová az «érdek»-képviseltek be-küldik a maguk «fejbőlöntő Jánosai»-kat, akik majd úgy szavaznak, mint a karikacsapás. Hát kell ennél «ideálisabb» reform?

A nyilasok két frontja és egyéb nyári események a politikai életben

A politikai élet ezidőszerint csendes, legfeljebb csupán a nyilas mozgalmakkal kapcsolatban vannak jelentősebb események.

Nyilvánvalóan látszik, hogy a nyilas tábor két részre oszlik az egyik csoport a Rakovszky, Malocsy, Némethy csoport, amely valószínűleg a főbb fronttal és azokkal a rétegekkel véglegesen egyetemesül, akik független magyar alappon állanak, akiknél az agrár elgondolások a problémáknak gerincét képezik és akik alkotmányos úton az egyházakhoz ragaszkodva kívánják a maguk elgondolásait megvalósítani.

A másik csoport amely Szálasi

csoport körül gruppírozódik, amely partnak ezidőszerint vezetője Hubay Kálmán.

A Magyarság c. lap hoz is egy jegyzőkönyvet, ami azt igazolná, hogy tényleg gróf Festetics Sándor és Hubay Kálmán vezetése alatt álló párt egyesült, az összes nyilas csoportokat egyesíti. Sőt odáig mentek, hogy a gróftól Festetics Sándort is kirekesztik a munkából, mert a nemes gróf kijelentette volna, hogy többet nem vesz részt a szervezési munkában, hanem minden pártot kívül állólag fogja szolgálni a nemzeti szocialista eszme mielőbb megvalósítását.

Az egységes pártot alelnökül választanak Zsindely Ferenc helyett, aki kultusz államtitkár lett és a híradások szerint Meccsér András vagy Marton Béla kerül az alelnöki székbe, mint ahogy azt a párt jobboldali része kívánja.

A kisgazdapárt hirdeti, hogy most fogja a szervezést csinálni, azonban a nagy választmányi gyűlésen kívül komolyabb jelenségei a szervezéseknek a pártnál nincsenek. Ellenben az Auer-Tildy és Vargha Béla csoport jelentős eseményekkel fogja rövidesen meglepni a párt zömét, mert ferde vágányra terelik a pártot.

Runciman lord kiküldetéséhez

Runciman lord kiküldetése határozottan mozgásba hozta mindazokat a tényezőket, melyek az európai és világpolitikát intézik és világossá tette azt, mennyire fontos a Brit-Birodalomra nézve a csehszlovákiai kérdés is. Minthogy ugyanekkor indultak meg a kezdő össztétőzések a Távol-Keleten, japánok és oroszok között — bár az első napokban még alig dönthető el, sem az, hogy a kezdeményezés melyik oldalról indult ki, sem pe-

dig az, hogy vajon tényleg egy nagy és komoly hadjárat bevezető lépései-e ezek az előcsatározások — sokan nem ok nélkül hiszik, hogy az európai két veszély-gócpontra, azaz a spanyol és csehszlovák kérdés kiélezése, valamint a távolkeleti események között feltűnően észrevehető összefüggések vannak. Ezek a beavatottak ilyen formán látják a helyzetet:

Abban a tényben, hogy a látszólag tőle távolesó csehszlovák ügy

ben is a vezető szerepet Anglia ragadta magához, világosan felismerhető, hogy ebben a kérdésben Angliát nem annyira Csehszlovákia szétesésének, vagy szétdarabolásának kérdése, hanem sokkal inkább Német-Birodalomnak egy újabb sikere és a németeknek további mintegy négy millió némettel való megerősödése, valamint az a körülmény érdekli, hogy Németország ezzel is megnöveli presztizsét és méginkább úrrá lesz az európai

Tragikus sors ez a magyar! Hosszú küzdelmek után végre itt van egy titkos választójog, ha nem is olyan testhez álló, már mint a magyar nép testéhez álló, mint amilyent szereltünk volna és már is ássák a sírját. Az egész világ önrendelkezési jogról beszél. Előül várjuk mi is elszakított testvéreink sorsának jobbrafordulását. Idebent pedig ismét megakarják fosztani a magyarait a saját sorsa feletti önrendelkezési jogától.

Ugy Mussolini, mint Hitler mindig arra hívtakoznak — és méltán —, hogy az ő politikájuk a nagy

népi tömegekre támaszkodik, szemben a nyugati demokráciák korrupált parlamentarizmusával. Mind két népevezér alulról építette fel a maga rendszerének hatalmát. Nálunk még azt is akarják forgatni a maga valóságából. Felülről lefelé — pók módjára — akarnak egy vékony szálon leereszkedni a hatalomnak atóluk kiesészní készülő székébe.

A magyar politikai élet pedig itt vergődik egy szörnyű lotargiában. Már annyi ereje sincs, hogy tiltakozzék ezzel a újabb öncsonkítással szemben. Frakciókra

szakadva, még az ellenzéki jobboldal is erőltetül áll ezzel a népelenes kísérletezéssel szemben. Mindenki «jó fiú» akar lenni, hogy bennmaradhasson a politikai porondon, ahol mégis csak ha nem esurran, hát cseppen egy kis lehetőség.

A mezőkön látástól vakulásig dolgozó magyar nép pedig csak vár, vár, mint ezer esztendő óta mindig. Körülöttünk megváltozik az egész világ, mi pedig itt maradunk mint rezervációs terület a feudál kapitalizmus számára. Meddig?

kontinensen. Sokan úgy vélik, hogy Anglia szívesen beleegyeznék abba, hogy a mesterséges Csehszlovák alakulat nemzeti kisebbségei szerint felosztassék, azok között az államok között, amelyek vagy a vérség, vagy a történelmi kapcsolatok jogaimén rá igényt tartanak, ha viszont Németország ezzel szemben lemondana, legalább is hosszú időre, régi gyarmatainak követeléséről. Viszont ezzel szemben más angolok úgy érvelnek, hogy mihelyt Németország mindent elért, amit Európában akart, akkor teljes, sőt most már még inkább megnövekedett erővel és súllyal fog fellépni elvesztett gyarmataiért.

Nyilvánvaló tehát, hogy legelsőrendű brit érdek, hogy a szudéta német kérdést, amely voltaképpen nem cseh belpolitikai, hanem német külpolitikai kérdés, Anglia közbenjöttével oldják meg. Ezért siet Anglia — látszólag, mint érdektelen közbenjáró, mint igazságos egyeztető — belenyúlni ebbe a kérdésbe, amely őt önmagában is rendkívül érdekli, következményeiben a brit érdekekre nézve elsőrendű hatású és távolabbi vonatkozásaiban is igen élesen érint brit birodalmi érdekeket.

Elsősorban kétségtelenül összefügg a spanyol kérdés megoldásával abban a vonatkozásban, hogy a németek nem várhatják meg, amíg a spanyol ügy jobbra vagy balra dől, mert hiszen a spanyol ügy likvidációja esetén Itáliának lényegesen kevesebb szüksége lenne a Német Birodalom mellett való 100 százalékos kitartásra. Tehát német érdek az, hogy a csehszlovák problémát addig oldják meg, amíg a spanyol probléma megoldatlan és amíg az olaszoknak is 100 százalékos érdekük, hogy a Német-Birodalom ugyanolyan erővel kitartsa mellettük. De megfordítva is áll az érdekek kapcsolata. Tudniillik Mussolininak is legelsőrendű érdeke, hogy a spanyol bonyodalom ránézve kedvező megoldást nyerjen addig, amíg a csehszlovák probléma valamilyen megoldással le nem kerül napirendről.

Bármennyire úgy látszik is, hogy a spanyol ügyben valamiféle megnyugvás állt be, ez csak látszat, merthízen a bevezető angol-olasz tárgyalások tényleges befejezéshez nem jutottak, a francia-olasz viszony pedig éppen a spanyol kérdésben csak egy látszólagos nyugalom állapotban van, de élességéből semmit sem veszített, hiszen semmiféle megoldás nincs.

Kétségtelen, hogyha a csehszlovák probléma igen komoly diplomáciai bonyodalomra, vagy pláne fegyveres konfliktusra vezet, ugyanakkor robbanásszerűen fog kiélesedni és hasonló bonyodalomra, vagy fegyveres törésre kerül a spanyol kérdés is. Az első ágyú amely a csehszlovák kérdés miatt középeurópában eldördülne, arra fogja kényszeríteni az olaszokat, hogy azonnal dülőre vigyék Francoügyét, viszont egy francia-olasz vagy angol-olasz konfliktus esetén Németországnak napok alatt el kellene tüntetnie a birodalom szívébe ékelődő ellenséges Csehországot, amely még hozzá a Szovjet-orosz haderők átvonulási területe és légi-flotta bázisa is.

Ha a cseh kérdés éleződik, vele együtt hallgatagon éleződik a spanyol ügy is. És megfordítva,

Mint ahogy ma már nyilvánvaló, hogy németek és csehek között a megegyezés, szinte teljesen kizárt, — megjósolhatjuk, hogy Runciman lord kiküldetése nem járhat sikerrel, ha csak voltaképpen angol célja nem az időnyerés volt — és így nem sok idő választhat el attól, hogy úgy a spanyol, mint a csehszlovák ügyet az olasz és német elgondolások szerint kell dülőre vinni, ezért látják sokan Tokiónak az oroszok elleni akciója megkezdésében a Berlin-Római tengelynek erőteljes megtámasztását, ebben a rájuknézve kritikus időpontban. Ha ugyanis az oroszokat egy erőteljes japán katonai akció a Távolkeleten lekötötte, akkor Európában való, egyébként is kétséges és kétes fellépésük szinte teljesen lehetetlenné válik.

Már pedig úgy a csehszlovák, mint a spanyol kérdés megoldásánál mindenkor számított végső esetben az oroszok komoly közbelépésére. Nyilvánvaló, hogyha az orosz komolyan el lesz foglalva keleten, hogy akkor Barcelona összeomlása és olasz-német támogatással a spanyol nemzetiek győzelme csak igen rövid idő kérdése. Nyilvánvaló továbbá, hogy amennyiben az oroszok Európában akcióképtelenek lennének, abban az esetben Németország is egészen másképpen léphet fel, a vele újrat húzó, sőt elbizakodott csehekkel szemben és a lengyelek is lényegesen bátrabban esatlakozhatnak egy német akcióhoz.

Mindezekből világos, hogy az események ilyen változásaival az angol-francia oldal szinte elszigetelve maradna úgy a spanyol, mint a csehszlovák kérdésben. De még tovább menve, alig valószínű, hogy egy erőteljes távolkeleti japán akció esetén — amely a Brit Birodalmat is rendkívül erősen, sőt mondhatnánk életbevágóan érintelné és érintené, — az orosz szövetségekre hiába számíthat Franciaország háborút kezdene Németországgal a cseh, Itáliával a spanyol kérdés miatt. Még kevésbé valószínű, hogy az orosz szövetséges katonai akciója nélkül Anglia be tudná ugratni Franciaországot: egy a németek és olaszok ellen egyszerre viselendő hadjáratba.

Mert az világos, hogyha Franciaország akár a német, akár az orosz ellen indítja meg a háborút, a tengelyhatalmak mindkettőjével találja magát szemben. Legalábbis ezidőszerint.

Hízen éppen erre irányul az angoloknak legújabb fáradozása, hogy a tengelyhatalmakat egymástól valami módon szétválasszák. Szemmel látható, hogy előbb az olaszokkal kezdtek a megbékülési kísérleteket, hogyha netalán el tudnák távolítani Németországtól. De megpróbálták közben az ellenkezőjét is (Halifax lord tavalyi kiküldetése), hogyha netalán Németországot tudnák elvonni Itáliától. Eddig mind a két kísérletezés kudarcot vallott.

Ilyen körülmények között nem marad más hátra az angoloknak, mint időnyerés és ennek az időnyerési taktikájuknak lehetőleg olyan elpalástolása, hogy békés közvetítő, látszólag érdektelen arbitér szerepébe burkolózzanak. Sokan ilyennek tekintik Runciman lord kiküldetését is, amelyet — ha lesz idő rá — fel fog váltani egy másik taktikai mozzanat, vagy pedig ha lehet, fel fogja váltani egy újabb lépés Olaszország felé. Mert az angoloknak mindenáron idő kell mégpedig azért, mert a mai helyzet rájuk nézve semmiképpen sem látszik alkalmasnak arra, hogy ezeket a nehéz problémákat törésre engedjék, vagy törésre vigyék.

Ha megáll az a feltevés, hogy ma már nemcsak Berlinnek és Rómának, hanem velük együtt Tokiónak is egy rendkívül kemény összjátékáról van szó, akkor ennél rosszabb még sose volt a helyzet arra nézve, hogy a Brit-Birodalom — egyedül a franciák segítségével utalva — háborút kezdjen a tengelyhatalmakkal. Hiába jelentkezik az amerikai Unió, mintegy lohogtatva az Anglia mellett kitartást és a fasiszta hatalmakkal szemben a demokratikus hatalmak összetartását, köztudomású, hogy az Egyesült Államok oly nehéz gazdasági válsággal küzd, munkanélkülisége annyira szaporodik és figyelme annyira lekötik a japánok óriási sikerei és terjeszkedései, hogy képtelen lenne még egyszer egy európai háborúban résztvenni. Örül, ha bele nem sodródik a japá-

nokkal való komoly konfliktusba, akikkel megbirkózni a nagy távoltság miatt az Unió teljességgel képtelen s még a Fülöp szigeteket se tudnak egy japán inváziótól megvédeni.

Az európai, és vegyük hozzá Földközi-tenger környéki hadszíntereken pedig a brit és francia erők alig számítanak komoly szövetségesekre a német és olasz erőkkel szemben. Ha Oroszország a japánokkal való konfliktus miatt távol képtelen maradni, akkor Franciaország képtelen megvérekedni a német és olasz hadseregekkel. Annál kevésbé, merthízen Olaszországnak legelső gondja lenne, hogy az észak-afrikai francia gyarmatokat, azoknak csapat-, nyerstermék-, és élelmiszer szállításait Franciaországtól — a marseille-i és touloni kikötőktől — nyomban elvágja. Három fronton — németekkel, olaszokkal és a Pyrenéiben a győzelemhez jutott nemzeti spanyolokkal — egyszerre vérekedni teljesen képtelen Franciaország. De ugyanakkor — szárazföldi haderői nem lévén — az egész angol flottát a Földközi-tengerbe és annak is valószínűleg nyugati medencéjébe dobni és napok alatt kockára tenni: a Britt-Birodalomra nézve is szinte lehetetlen feladat; pedig ha Franciaországot, amelynek nyolc millió emberét kellene órák alatt a gyilkos frontokra dobni, háborúba viszi az angol politika, akkor a legkevésbé, amit a franciák elvárhatnak, hogy a Brit-Birodalomnak egész flottája biztosítsa az afrikai gyarmatokkal való összeköttetését. Mi marad akkor Angliának, Távol-Keletre? Singapore és India védelmére? És vajon a dominiumok engednek-e át hadihajókat? Vajon szállítanak-e csapatokat újból Európába? Mind olyan kérdés, amelyek ma elsősorban a börtököt vásárra vivő franciák elé merednek.

És ezt az óriási kockázatot vajon megéri-e a franciáknak Csehország? Vajon nem mindegy-e, hogy öt millió cseh tart leigázva négy millió németet és öt millió más nemzetiségű kisebbségeket, vagy pedig ezek felszabadulnak és az ötmillió cseh, lefegyverezve magát, megegyezik az öt körülvevő közel nyolcvanmillió némettel? Hiszen a csehek előbb-utóbb úgyis erre kényszerülnek. Miért vigye tehát vására börtököt Franciaország, amikor tőle ma Hitler többé semmit sem követel? A német gyarmatok is majdnem mind angol kézbe kerültek. Miért tegye tehát kockára létét Franciaország, amelyet erre csak a brit politika kényszerít?

Mindezek azok a kérdések, amelyek minden látszat ellenére is ma London felé merednek. Ezért kell tehát a Brit-Birodalomnak mindenekfelett idő, idő és idő.

De vajon a tengelyhatalmak ki fogják-e várni, hogy viszont egy rájuk nézve kedvezőtlenebb időpontra tolják ki az angolok szájaíze és átlátszó taktikája szerint azt a leszámolást, amelyet velük szemben készítenek elő? Vajon mindig és minden kérdésben — a Csehszlovákiában, ugyanúgy mint a spanyolban, az afrikai kérdésekben épígy, mint a földközlekedésben, szóval mindenütt és mindenben, Itália és a Német-Birodalom engedjen, ellenérték nélkül, egyedül azért,

A hajóutazás üdülést, pihenést

szórakozást nyújt.

A MFTR sokféle járatain hosszabb-rövidebb, egész- és félnapos hajókirándulások és párórás üdítő hajóséták tehetők.

Kirándulásokra

a Budapest-Esztergom között közlekedő hajók alkalmasak.

Hajósétákra a Margitszigetre, Pünkösdfürdőbe való utazásra a budapesti hajójáratok Szent Gellért-tér-Margitsziget-Pünkösdfürdő között szolgálnak

Igen olcsó menetdíjak

A helyihajókon hétköznap délelőtt 6 személyes családijegy (2 felnőtt, 4 gyermek) egyszeri menetre 80 fillér.

Üdültesse gyermekét a portmentes, napsugaras Dunán!

mert a győzelmes angolok újabb fegyverkezésükkel még ninesenek készen?

Kérdések ezek, amelyekre a nem távoli jövőnek meg kell hozni a választ.

Mindenesetre: a győzelmes két évtizedek vége úgy látszik, a sta-

tikus erők felett, amelyek a Páris-körül borzalmas szerződések te-remtette állapotokat örökre meg akarták merevíteni, a dinamikus erők győzedelmeskednek és újból meg fogják változtatni Európa, sőt talán távolabbi világgrészek képét is. —

Ilyen gondolatokat vetnek fel azok a mozgásba hozott tényezők, amelyek a látszólagos esőnd és nyugalom ellenére is, most *Runciman* lord kiküldetésében a közvélemény hite szerint, egy újabb fontos mozzanathoz jutottak.

y. s.

A zsidók telepítéséről

Az eviani akciók — Kenya-Bolivia

Mint tudjuk Evianában tanácskoznak a zsidók elhelyezéséről. 32 állam foglalkozik ezzel a problémával és az tény, hogy 200.000 németországi zsidó kivándorlását jelentéktelen mértékben elősegíti.

A konferencia fontos pontokat határozott el, főbbek a következők:

1. A konferencia megállapítja, hogy a kényszerű emigrációnak és az ezáltal sújtott szerencsétleneknek a sorsa olyan problémát jelent, amely szükségessé teszi a nemzetközi, illetve kormányközi megta-nácskozást.

2. Nagyszámu, különböző valláshoz, osztályhoz és hivatáshoz tartozó tömegek kényszerű emigrációja, különösen a munkanélküliség korában az általános gazdasági élet megzavarja és a befogadó országok számára nemesak gazdasági és szociális problémát jelent, hanem rendszeti problémát is, amely komoly próbára teszi a hatóságok jóakarátát és egyes országok befogadó képességét.

3. A faji és vallási problémák ki-élesítése nagy nyugtalanságot kelt világszerte, ami által a nemzetközi kapcsolat enyhülése komoly veszélybe kerül.

4. Nagyszabásu program felállítására szükséges a kényszerű aktuális és virtuális emigránsok támogatására oly célból, hogy a bevándorlás az egyes országok fennálló törvényeinek és kormányzati módszereinek keretében lehessen végre-hajtani.

5. A befogadó országok ahhoz, hogy együttesen léphessenek fel és racionális megoldást találjanak, a bizottsághoz áttulandó problémák számára, nem nélkülözhetik az emigrációs országok együttműködését és kifejezik azt a meggyőződésüket, hogy együtt működnek majd velük, tehát megengedik a kényszerű emigránsoknak vagyono-nyuk magukkal vitelét s lehetővé teszik a tervszerű kivándorlást.

6. A bizottság melegen üdvözi az amerikai elnöknek a németországi (és ausztriai) kényszerű emigrációra vonatkozó kezdeményezését és köszönetet mond a francia kormány vendégbarátságáért.

A másik kérdés, hogy mely országok azok, ahová a zsidók bevándorolhatnak.

KENYA.

Az eviani angol fődélegátus kijelentette, hogy komolyabb vizsgálat tárgyává fogja tenni a német zsidóknak a keletafrikai gyarmatokba történő kivándorlását. Ebből a szempontból Kenya jön első sorban szóba.

Kenya területe 582.00 négyzetkilométer és az Indiai-óceán partjától a Viktória tóig terjed. Az ország háromötöde az Egyenlítőtől északra fekszik.

Kenya 1920 óta angol korona-gyarmat s ügyeit a londoni gyarmati hivatal vezeti.

A körülbelül 30 kilométer széles dús vegetációju partvidék mögött sivatagszerű, majdnem víztelen, csupán füvel benőtt terület húzódik mely vadban gazdag, de nehezen áthatolható és emberi településre alkalmatlan. 350 kilométernyire a partvidéktől kezdődik a fátlan steppe, amely 150 kilométernél is messzebbre, egészen Nairobiig húzódó, esőben szegény, embertől elhagyott vidék és egyedül az ugynevezett massai törzs legelteti itt marhaesordáit.

Nairobi mögött kezdődik az erdős magas vidék 2000 méter átlagos magassággal és 18 fokos átlag-

temperatúrával, a csapadék 2000 milliméterig terjed. Böven megte-rem itt a buza, a kukorica, a kávé, tea, a nyerseukor és a trópusi gyümölcsök.

Kenya kereskedelme a nagy export cégek kiételével, amelyek angol tulajdonban vannak, általában indusok kezén van. Kevésbé kultivált a kézműipar, amely számos perspektívát nyújt, mégpedig elsősorban autóműszereszek, asztalosok, villanszerelők számára, viszont nagyon korlátozottak a lehetőségek. Nairóiban máris van két zsidó fogorvos.

Kenya lakossága a következő összetételű: 3.1 millió különböző fajú fekete, 17.759 európai, 37.676 indus, 3.522 goanéz, azaz portugá-

lul beszélő a Goa gyarmatról származó keresztény indus és 12.841 arab.

BOLIVIA.

A másik hely, ahová a zsidók bevándorolhatnak Bolivia, melynek belügyminisztere kijelentette, hogy bolivia kapui „minden testileg és szellemileg egészséges ember számára mindenkor nyitva állanak, beleértve a zsidókat is”. A helyzet valóban az, hogy Bolivia ad bevándorlási vízumot, csupán 300—400 arany márká tökélet kell kimutatni a bevándorlónak.

Az ország kis lakossága és lakosság kis vásárló ereje nem teszi lehetővé a kifejtett gazdasági viszonyokat kívánó foglalkozások üzését. Lehetőségek, legelsősorban kultur-mérnökök, geológusok, fémvegyészek és rokonszakták számára állnak fenn lehetőségek. Bizonyos kilitásai mezőgazdának és iparosoknak is vannak.

Az ország legnagyobb része rendkívül magasan, 5000 méteren felül terül el, maga a főváros La Paz is 3600 méter magasan fekszik.

Ilyen magasság pedig rendkívüli teljesítményt követel főként a szivőtől és a tüdőtől, ugyhogya a boliviai bevándorlás szempontjából kizárólag fiatal és erős szervezetű emberek jöhetnek tekintetbe.

ÚJ ERŐVEL, ÚJ UTAKON — A RÉGI CÉLOKÉRT

Irta: Tóth Nándor

Még nyár van, nyár vége, de a magyar rónakon már elhallgatott a kasza pengése, az Isten áldását betakarították és a cséplőgépek szent muzsikája is szűnőben van. A munka üleme meglassult, de csak azért, hogy pár hét múlva újra és ha lehet, fokozottabb mértékben induljon meg. Felfrissülten, új erővel és új utakon — a régi célokért!

A szent célért, a magyar célért, — a jövő természetéért! Azért a magyar természetért, amely most már kell, hogy a miénk legyen maradóktalanul. A miénk, akiknek eddig küzdés és virrasztás volt a bérünk. A miénk, akik eddig áruba bocsájtottuk az idegeinket és csá-kányoztuk mások számára a boldogulás útját.

Mi fajtánkkal: a magyar paraszttal együtt, akik között vígan arat a tudóvész, »Uj honfoglalóink« pedig százazreket szórakoznak el idegen országok tengerpartjain.

Mindezt látják és tudják meg a sorsunkat intézők is. A látást, a segítséget és az akaratot ne temessék el ne feledkezzenek meg róla. A magyar fajvédelem sikere, vagy bukása nyugszik a magyar paraszton! A világ legkeményebb és leggerincesebb emberén. Azon a magyar paraszton, amely a hívős, fagyos tavaszi éjszakákban a szomorú magyar ugar zsendülő vetését figyelte, vigyázva rá, hogy el ne fagyjon és tüzet gyújtott, ha jött a fagy és virrasztott, egész éjjel virrasztott a tűz mellett. Ezen, ezen a magyar paraszton, amely nem tántorog ide-oda, hanem kemény, hívő lélekkel megáll a he-

lyén ahova állíthatott és vagy életet könyörög ki az Istentől dacos magyar imádsággal, — vagy belepusztul, a zuhanásával is azt mutatja azonban, hogy nem mindennapi fajta dől ki az Isten sújtóló korbácsa alatt.

Nema mai értelemben vett fajvédelem kell tehát, hanem őszinte parasztlvédelem, olyan intézkedésekkel, amely megvédje ezt a hangyaszorgalmú népet nemesak épen a zsidókkal, de mindenkivel szemben, aki ennek verejtékes munkája után akar élni! Mert azaz, hogy egy-két zsidót hátránnyal sújtanak, vagy egy-két kisegzisztenciájú zsidó állását veszli, — a Nemzet zömét alkotó parasztság semmit se nyer. Olyan fajvédelmi politikát követelünk tehát, amely az egész sorvasztó nagy kapitalizmust felszámolja és gyökereiben irtja ki annak függvényeit. Eljár a a Nemzet gyengébb rétegeire káros kartelekkel szemben. És hogy a parasztság megerősödjön földet ad annak a lába alá. Azokból az óriási területű latifundiumokból, amelyek több mint egyharmadát foglalják el ennek a nyomorult csonka országnak, telepíteni kell olyan mértékben, amint az nemzeti jövőnk érdekében szükségesnek mutatkozik.

Ónálló portákat alapítani, mert csak így lehet elejét venni annak az »egyének«, amely Nemzetünk kipusztulásához vezet.

Földet és igazságot tehát a magyarnak!

Földet, hogy megtartsa, megvédje és igazságot mindenkivel szemben, akik felelősség nélkül a Nép

és Nemzet ellen törnek Őszinte fajvédelmi törvényeket, ezerszertendős multunk szellemében, annak a parasztságnak az érdekében elsősorban, amely nemzeti jövőnknek egyetlen biztos záloga. Törvényeket tehát az iparral és magas kulturával rendelkező Magyar Parasztlállam megeremlése érdekében, az »ellátás saját rögéből« jel-szó elve alapján.

Ezeknek a régi célokak az érdekében indulunk új erővel, a világszerte diadalmasan előretörő új magyar úton.

A balmazújvárosi birtokprobléma

Lapunk mult számában beszél-tünk a balmazújvárosi földbirtok problémáról. Érdekes adatok jutottak tudomásunkra.

Darányi Ignác minisztersége alatt a Semsey-féle kötött birtoknak a jellegét megváltoztatták és hitbizományyá alakították át. Ezzel lett a birtok kötöttsége meg-mentve.

Semsey Andor várományosa Semsey László gróf lett adopción útján. Ily módon kerülték meg a régi királyi hitlevelet, mely szerint Semsey Andor halálával a birtok kötöttsége megszűnt volna.

Az új hitbizomány engedélyezése tudomásunk szerint azon feltételhez volt kötve, hogy Semsey László gróf 10.000 holdat bocsájt parcellázási célokra. Így tehát a föld igénylőknek bizonyos jogaim is támadt, amely jogaim talán mindeztől kielégítve nincs.

Ezeket közzétét lapunk szerkesztőségével a balmazújvárosi birtokproblémára vonatkozólag.

Szent István napi ünnepségek

Az idei jubileumi Szent István év ünnepségei augusztus második felében zajlanak le. A főváros idegenforgalmi hivatala közzé is teszi a programot. Augusztus 19—27-ig a várplébániái templomban minden este 6 órakor istentisztelet lesz, amely idő alatt a Szent Jobb őrzési helyén kitéve marad.

A Szent Jobb körmenet, úgy, mint más éveken, idén is az Actio Catholica rendezésében fog elvonulni. Fél 9 órakor indul a Várplébánia templomból. A körmenetet Serédi Jusztinián hercegprímás vezeti. A körmenet a palotasoron, a Szent György téren, a Szent György-utcán, a Disztéren és Tárnok-utcán át vonul a Budavári Koronázó főtemplomba, ahol a hercegprímás ünnepi nagymiséjét pontifikál.

A Gyöngyös Bokréta a Szent István-hét keretében 11 napon át tart előadást és pedig augusztus 14-től

25-ig bezáróan Paulini Béla rendezésében. Az előadásokat az idén is a Városi Színházban rendezik. A népes csoportok mintegy 60 helységről érkeznek. A játékokban 1400 személy vesz részt és hatásos díszletek művésziességgel egészítik ki az egyes jelenetek magyar karakterét.

A Gyöngyös Bokréta tagjai felvonulnak a Városházára is, hogy köszönetet mondjanak a város vezetőségének a vendéglátásért. A felvonulás augusztus 17-én d. u. 5 órakor lesz.

Augusztus 20-án este fél 10 órakor rendezik Gellérthegyen a pazar tűzijátékot, amely azonban idén pompásabb lesz, mint más éveken. A tűzijáték idején séta-hajók eirakálnak majd a Dunán. Az ünnepi hét alatt még fényesebb kivilágítást rendeznek Budapesten. A királyi palota, a Citadella, a Mátyás

templom, a budai Szent Anna templom, a Helyőrségi templom, az Országház, a Lánchíd, a János-hegyi kilátó torony fog ünnepi fényben tündökölni. Egész héten át működni fog a Városligeti-szökőkút.

A vármegyei Tisztviselők Irodalmi és Művészeti Gyöngyösi István Társaság augusztus 19-én este 8 órakor az ütető pályán országos Kölesey Ferenc Himnusz-ünnepséget rendez. Az ünnepségen megjelenik Horthy Miklós kormányzó is.

Augusztus 14-től 21-ig rendezik Budapesten a Magyarok Második Világkongresszusát, amelynek keretében megalakítják a Magyarok Világszövetségét.

Számos kiállítást is rendeznek ez alkalommal. Többek között foto kiállítást az Egyetem-utcai Fővárosi Képtárban, a Magyarok Világkongresszusának kiállítása a Pesti vígadóban.

Csak aktív vasutas lehet vasutasegyesületi elnök

Az államvasúti alkalmazottak egyesületeit a közigazgatási hatóságok illetékessége alól a törvény kivette és a főfelügyeleti jogot a kereskedelmi miniszter hatáskörébe utalta, aki ezt a jogát a belügyminiszterrel egyetértően a Máv. igazgatósága útján gyakorolja. Az újabb törvényes rendelkezések alapján most a vasutasegyesületek működését szabályozó rendelkezéseket is kiadták.

A legérdekesebb intézkedése ennek a rendeletnek, hogy bármely vasutasegyesület elnöke és egyik alelnöke csak tényleges szolgálatban álló vasúti alkalmazott lehet. Ez a rendelkezés érthető felütést keltett, mert megváltoztatja az eddigi helyzetet. Ugyanis most a VÖGE-nak, a MÁVOSZ-nak, a Rudolf trónörökösök egyesületnek is nyugdíjas az elnöke.

Kétségtelen, hogy a rendelkezés azt a feltevést is maga után vonja, hogy az Egyesület vezetőit függő helyzetbe hozza a felsőbbfokú szemből. Bizonyos, hogy az aktív szolgálatban lévő elnök, kinek kinek fejére könnyen rákoppinthatnak,

egyes kérdésekben sokkal tartózkodóbb álláspontot foglalt el, mint a függetlenebb nyugdíjas.

Ezt a feltevést igazolja, az a része is a rendeletnek, amely kimondja, hogy a kereskedelmi miniszter, a felügyeleti hatóság vagy a vasúti igazgatóságnak indokolt javaslatára

az egyesületi tisztikar bármely tagját bármikor elmozdíthatja.

Hangsúlyozza a rendelet, hogy az egyesületek működését az üzletvezetőségek kísérjék állandó figyelemmel. A közigazgatási hatóságoknak nincs joguk a vasúti alkalmazottak egyesületeit felülvizsgálni.

Megtűltja a rendelet azt is, hogy

a tényleges szolgálatban álló alkalmazottak elnökszolgálatásért vagy enélkül is tagszerzéssel nem foglalkozhatnak.

A rendelkezéseknek ezt a részét már nem kifogásolják a vasutasok. Ellenkezően, az ellen volt kifogásuk, hogy egyes helyeken úgy a

lényeges, mint a nyugállományú vasutasokat erkölcsi presszióval léptetik be az egyesületekbe.

Meg kell említeni, hogy a szintén most kiadott rendelet szerint a tisztiképző tanfolyamot még nem végzett forgalmi díjnok és érettségig lett segéd tisztjelölt részére akár milyen indokkal kérelmezni is,

nősülési engedély nem adható. Ez a rendelkezés egyáltalában nem áll összhangban a családvédelmi törekvésekkel.

A külföldi zsidó diákok előtt bezárultak az olasz egyetemek

A félhivatalos olasz Popolo d'Italia ismerteti az új olasz fajvédelmi politika első intézkedését, mely lehetővé teszi külföldi zsidó diákoknak az olasz egyetemre való ösztönzését. Ez év őszétől kezdve zsidó származású külföldi diák még abban az esetben sem iratkozhat be az olasz főiskolákba, ha szülei állandóan Olaszországban laknak.

A Popolo d'Italia szerint, az utóbbi időkben ezerszámra tödültek a zsidó menekültek Olaszországba. A fasizmusnak is meg kellett kezdenie azokat a munkálatoakat, melyek az elzsidósodás veszedelemével számolnak.

A lap szerint — ezek a menekülő zsidók rendszerint pénz nélkül érkeznek Olaszországba, hitsorszo-

saik egyideig támogatják őket, később különböző hasznos hajtó vállalkozásokba kerülnek, hogy azután állandó olaszországi tartózkodásra rendezkedjenek be. Ez a tömeges zsidó ösztönzés tehát már az olasz munkások és alkalmazottak kenyerét is veszélyezteti.

A legerélyesebb intézkedésekre volt szükség, hogy a zsidó menekültek nagyarányú Olaszországba való nem kívánatos beözönlésének még idejében gátat vessenek.

A zsidó veszedelem ellen — írja a lap — már csak azért is védekezni kell, mert ezek a zsidó menekültek olyan faji mentalitást és világnézetet képviselnek, amely szöges ellentétben áll az élet értékéről és szépségéről alkotott tiszta fasiszta felfogásnak.

A székesfővárosi alpolgármesteri állás betöltése

Budapest Székesfőváros az ország legnagyobb közigazgatási szervezete szinte állam az államban.

A budapesti polgármester az ország első közigazgatási tisztviselője. Budapest pedig az ország székesfővárosa, így nagyon fontos,

hogy ki kerül be a vezető pozícióba.

A polgármesterek mellett igen nagy szerepet játszanak, tehát a mostani alpolgármesteri választást általános érdeklődés előzi meg. Lamotte Károly alpolgármester nem lett ugyan pénzügyminiszter, de el-

foglalta a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigazgatói székét. Zsitvay Tibornak az Egységes Párt elnökének nyilatkozata szerint nem is egy alpolgármesteri állás betöltéséről van szó, hanem többről, kettőről, mert talán Schuller alpolgármester nyugalmába vonul.

Az összes lapok, különösen azok, amelyek a fővárosi ügyekkel foglalkoznak, hozzák már a jelölteket is, amelyek közül legesélyesebb Dorogi Farkas Ákos az elnöki osztály főnöke, akinek már Schuller alpolgármesternek szemben is igen jelentős pártja volt.

Farkas Ákoson kívül Bódy László és Morvay Emil is emlegetik, mert kétségtelen, hogy a tanácsnoki gárda európai és nagyteljeségű emberekből áll, úgyhogy van kiben válogatni, amikor ezt az állást betöltik. Vannak lapok, amelyek az összes tanácsnokokat felsorolják, mint olyanokat, akiknek megválasztásáról lehet szó.

Természetes, az ilyen választásokat megelőzik a pártközi konferenciák, ahol a különböző ellentétes gondolkodású pártok vezetői próbálnak megegyezni az alpolgármester személyét illetően.

A család védelme

Minden oldalról szimpátiával fogadják azokat a törekvéseket, amelyek egyfelől a család egészségvédelmére, másfelől az Egyke ellen irányulnak.

Nagyon helyeslik azt a kormány álláspontot is, miszerint házasság előtt a kötelező orvosi vizsgálatot előírják. A demokratikus amerikai államok példáján okulnak, amikor ezt teszik.

Ha az elemi iskolában a gyermekek fogainak védelmét is kötelezővé teszik, akkor ezen a téren több amerikai állammal szemben vagyunk versenyképesek.

Sőt, olvassuk azt is, hogy az Egyke elleni védekezés miatt az EPOL népszaporodási alapot létesített, házassági kölesönöket nyújt amelyet gyermekekkel kell visszafizetni.

Sokan mindehhez több ötletet fűznek hozzá, amelyet szükséges volna bevezetni. Így az aggregényadót, a kevés gyermekű de tehető nők megadóztatását. Ezek mind olyan kérdések, amelyekről lehet beszélni, és amelyekkel lehet foglalkozni.

Végeredményben azonban legfontosabb, a gazdasági helyzet kielégítő voltának biztosítása, mert ez esetben a szaporulat sem fog elmaradni. A magyar falvakban pedig a birtokproblémát kell egészségesen a nép javára megoldani, akkor bizonyára elmarad az Egyke.

Kerékpárok nyilvántartása

A kerékpárokat állandóan lopták először is nem lehetett megfogni a tolvajt. Másodsor szétzedték a kerékpárokat, összeállítottak kerékpár alkatrészeket, hogy a megkárosultak nem ismerték reá tulajdonukra. Most ez már nem megy, mert a kerékpárokról nyilvántartást vezetnek és így az ilyen manipulációknak nem lesz sikere. Ezt akarja elérni a kiadott belügyminiszteri rendelet, amely rendszeti szempontból is helytálló.

KÖZGAZDASÁG

A Földművelésügyi Miniszter a mezőgazdasági termelés előmozdításáért

A földművelésügyi minisztérium a homokos talajok megjavítására nagyszabású akciót kezdeményezett. Elősegíti a homokos talajok megjavítását pillangós virágú növények termesztésével. E növények vetőmagját 50 százalékos kedvezménytel bocsátja a gazdák rendelkezésére. Ezenkívül vetőgépeket, magtisztító gépeket és más gazdasági eszközöket is juttat a gazdáknak.

A községek újabb 30 darab magtisztító gépet kaptak, 10 waggon szósós búkkönyv, 3 waggon lucernát oszt ki összesen a földművelésügyi minisztérium. Tavasszal pedig sor kerül a biborhere, csilagfürt és nyulzapuka-velőmagkiosztására, amit a gazdák 50 százalékos kedvezménytel fognak kapni.

Az ország 400 községében lesz 1200 műtrágya kísérleti telep. Ezek a kísérleti telepek a gazdasági felügyelők ellenőrzése mellett fognak működni. A földművelésügyi minisztérium műtrágya propagandát készít elő és 4000 waggon műtrágyát fog kedvezményes áron a gazdáknak juttatni.

A szuperfoszfát ára 75 kg-os zsákokban 7.30 P., a Péti Ső 50 kg-os zsákokban 7.60 pengő, a 40 százalékos kálisó pedig 15.60 pengő. Ezek az árak minden külön költség nélkül a kisgazdákhöz legközelebb eső vasútállomáson átvéve értendők.

Gyümölcsvédelem büntetőszankciókkal

Békés vármegye törvényhatósága a vármegye gyümölcsstermelésének védelmére szabályrendeletet alkotott, amelyben kötelezi a birtokosokat, hogy szakszerű ápolással, kezeléssel és irtó munkával védekezzenek a gyümölcsfán előforduló és előfordulható állati és növényi kártevők ellen. A védekezési munkálatokat az alispán által előírt határidőn belül kell a gyümölcsfa tulajdonosoknak elvégezni. A védekezési munkálatok elmulasztása esetén e munkálatokat a

községi ellőjáróság az illető tulajdonosok kárára és veszélyére elvégzett és e mellett még súlyos pénzbírságot is szab ki a mulasztókra.

A mai gyümölcstermészetnél előmozdítani csak úgy lehet, ha a védekezést mindenki teljesíti ha ez nem történik meg, akkor bizony hiába való hogy egyesek védekezzenek, mert a gondozatlan gyümölcs minden védekezés dacára ronjtja a melléte levő gondozottal is.

A baromfi és tojás export eredménye

A baromfi és tojás kivitelünk évről-évre fokozódik. A világpiac felvétele ezekben a cikkekben állandóan emelkedő tendenciát mutat. Fontos ez különösen kisgazdáink szempontjából, mert kiváltképpen ők azok, akik ezzel a termelési ággal foglalkoznak. De a baromfitenyésztés emelése elsőrendű gazdasági érdek is.

A múlt esztendőben 35 millió pengő volt a Magyarországból ki-

szállított baromfi és tojás ellenértéke. Az idén még kedvezőbb képet mutat az exportunk, amennyiben az év első hat hónapjában 121.358 mázsa tojást vittünk külföldre, míg a múlt esztendő első hat hónap eredménye csak 88.765 mázsa volt. Értékben ez az idén 8.96 millió pengőt, míg a múlt évben csupán 6.99 millió pengőt eredményezett. Anglia 50.109 mázsát, Németország pedig 40.360 mázsát vett át.

Az olasz „tejgyapjú” gyártás veszélyezteteti a magyar vajkivitel

Olaszországban nagy mértékben fokozódik a „lanital” nevű szövet gyártása, melyet az olasz állam már a budapesti Nemzetközi Vásáron is bemutatott, és amelyről szakértő körök megállapították, hogy a belőle készült kelme minden tekintetben felveszi a versenyt a gyapjából készült szövetekkel.

A „tejgyapjú” előállításához nagy mennyiségű teje van szükség. Az olasz gyárak az úgynevezett textilkazeint igen jól megfizetik. Az olasz termelők a tejet lefőlőzik és a lefőlőzött tejből vajot készítenek. Száz kilogramm tejből 6 kilogramm nedves textilkazeint és 4.15 kg. vajot állítanak elő. A szövet gyártás fokozása céljából a textilkazein

került előtérbe s ennek előállítását által Olaszországban most nagyarányú vajtúltermelés állott elő. Ennek következtében Olaszországban a vajárak rohamosan esnek annyira, hogy az olasz vajak a világpiacra leendő közeli megjelenésén számíthatnak.

Megtörténhetik, hogy a lanitalgyártás miatt Olaszország, mely multban vajbehozatalra szorult, rövid idő alatt vajexportáló országgá lesz.

A vajszállítással kapcsolatos kérdés bennünket érzékenyen érint, mert havonként kb. 27 mázsa vajot exportáltunk csak a quarnerói zónába.

Nem változnak a gyapjúárak

A Futura Rt. gyapjúosztályának jelentése szerint az 1937—38. évi gyapjúkampány utolsó londoni aukciója folyó hó 12. és 21-ike között zajlott el. A beérkezett jelentések szerint az aukció megnyitásakor merinó fésűgyapjú iránt megfelelő kereslet mutatkozott s így ezek irányzata szilárduló volt, a következő napokban azonban a kereslet esökkent, s a kezdeti szilárdulást

tartott irányzat váltotta föl. Az itteni piacon az átvételi árak a tengerentúli áralakulással állnak szoros összefüggésben s minthogy a fentiek szerint a váró árjavulás nem következett be, a Becslőbizottság az egynyiretű gyapjú árait nem változtatta meg, csak a báránnyagyapjúra vonatkozó árlapot becsátotta ki.

A Kispesti Textilgyár mérlege

Magyarország legtekintélyesebb textilvállalatainak egyike a Kispesti Textilgyár r. t., augusztus 10-ét. A 7.6 millió pengő saját tőkével dolgozó Kispesti Textilgyár legutóbbi üzletét 275.276 pengő nyereséggel zárta, azonban a múltévi nyereségáthozattal együtt összesen 296.534 pengő nyereség felosztásáról határoznak a közgyűlésen. A vállalat mérlegében a következő, fentebb nem említett adatok szerepelnek: Popper Károly tisztviselő iés munkásjóléti alap

286.000 pengő, hosszúlejratú hittelek 2.5 millió pengő, hitelezők 2.1 millió pengő, telkek, épületek, gépek és berendezések 5.2 millió pengő, készpénz 120.295 pengő, értékpapírok 346.576 pengő, árukészlet 3.1 millió pengő, adósok 4.2 millió pengő. A zárszámadás főösszege 12.992.966 pengő. A közgyűlésen sor kerül a mérleg elfogadásán és a felmentvény megadásán kívül az igazgatóság kiegészítésére, valamint felügyelőbizottsági tagjainak megválasztására.

Az Alföld öntözése

Az Öntözési Hivatal Tiszafüred és Békésszentandrás mellett végzetett esatornázási és öntözési berendezési munkálatokat. Tényleg a növényeknek sok víz kell, s a magyar Alföld folyókkal öntözött síkság ugyan, de éghajlati viszonyai kedvezőtlenek.

Az öntöző gazdálkodás arra van hivatva, hogy a növényzetnek minden körülmények között biztosítsa

a szükséges vizet. A kalászosok és kapásnövények tekintettel a mai piaci árakra, nem igen öntözhetők, ez az öntözés igen drága volna. Öntöztetést csak ott lehet bevezetni, ahol belterjes gazdálkodás van.

A Magyar Alföldön kerekén 45 millió négyzetkilométert véve, legfeljebb 6—7 ezer holdat lehet öntöztetni.

A főváros beruházásai

A főváros nagy üzemeinél 34 millió pengő beruházásra készülnek — ebből az Elektromos Művekre 14.400.000, a Gázművekre 2 millió

200.000, a Vízművekre 17.500.000 esik. Nagyszabású munkálatokat fognak végezni az említett 3 nagy üzemben.

Sok pénz megy ki az országból a biztosítók útján

Eddig a 437 biztosító intézet közül csak 17-nek a teljes mérlege vált ismeretessé. Négy belföldi társaság az eredmény számláját nem tette közzé.

Az már bizonyos, hogy 61 millió pengő díjbevételből 22 millió pengőt meghaladó összeget fordí-

tanak a biztosító vállalatok viszont biztosításra.

A viszontbiztosítások kárterítésének és jutalékának leszámítása után öt és fél millió pengő vándorol évenként külföldre, ami effektíve valuta exportot jelent. Ezen valahogy segíteni kell.

Magyar mérnökök találmánya

Halász Dénes műszaki tanácsos, Karlovitz Béla mérnök az áramtermelés új módjával kísérleteztek és eljárásuk megfelelő kilátásokkal kecsegtet. Találmányuk szerint 50%-kal kevesebb tüzelőanyag szükséges az áramtermeléshez a jövőben. Az Elektromos Művek vezetői lelkesedéssel beszélnek Halász Dénes és Karlovitz Béla új találmányáról és azt remélik, hogy az elgondolás a gyakorlatban is teljes mér-

tékben igazolni fogja a feltalálókat. Ezt igazolja egyébként az is, hogy a pittsburgi világeg a közel félmillió dollárnyi költséget gondolkodás nélkül megszavazta, a feltalálót egy teljes éven keresztül vendégül látja, csak azért, hogy a találmány értékesítésénél elsőbbségi jogokat szerezzen.

Amennyiben az egy évig tartó kísérletek is bebizonyítják az értékes elgondolás gyakorlatilag hasznosítható voltát, ez igen nagy kibátással lehet a széngazdálkodásra és az ipari fejlődésre.

Széchenyi visszavonul

Egyik napilap vezércikként hozza, hogy *Széchenyi György* tokaji megválasztott képviselő beteg, visszavonul a közéleti szerepléstől, egy kolostor magányában keres pihenést. Sok ellentétet váltott ki eddigi szereplése, így tehát *Széchenyi György* a hiradás szerint francia svájci kolostorba vonul.

A világ aranytermése

A világ aranytermelése 5 %-kal emelkedett. Ma legtöbb arany Szovjetországról került elő.

Nyári egyetemek

Az idén is megnyiták a nyári egyetemeket. Lesz Sopronban, Debrecenben, Pécsen. Leginkább szegénysorsú diákok vesznek abban részt, ha valutáris szempontból nem is, de külföldi összeköttetési kapcsolatok szempontjából igen jelentősek ezek az intézmények.

Érdekes hírek

Székesy István szerződéses polgári irodái alkalmazottat elbocsátották állásából, mert megtagadta a Szálasi pártból való kilépését.

A török miniszterelnök szeptember 4-én Budapestre jön.

Budapest Székesfőváros dorogi Farkas Akos irányítása mellett 226 kis fizetésű sok gyermekes fővárosi alkalmazottat nyaralatt Szodóján és Szilvasváradon.

Balassa Bálintnak a magyar költőnek Esztergomban szobrot állítanak.

A BIOSZ elnöke Teleszki János távozása folytán volt titkára Taly Zsigmond pénzügyi államtitkár lesz. Legálább is őt kombinálták, ezt azonban a külföldi intézetekkel szorosabb összeköttetésben lévő külföldi jellegű budapesti biztosító intézetek meg akarják akadályozni. Most szó van arról, ha Taly Zsigmond nem lesz a BIOSZ elnöke akkor, a szeszmonopólium élére kerül, vagy egy intézettel a vezérigazgatója lesz.

György angol király Kanadába akar menni és állítólag ott találkozik Rosewell elnökkel.

Németországban be akarják vezetni hogy heli 5 márka részletfizetés után mindenkiék legyen autója, aki autózni akar.

A Pénzügyi Központ nem járult hozzá a Credit Anstalt Wiener Bank Verei budapesti fióktelepe azon elhatározásához, hogy az újabb változásoknak megfelelőleg egyik igen nagy jelentőségű szövetkezési intézmény tisztviselőjét központi igazgatóul szerződtesse.

Mint hogy a Kuria Málnásy Ernőt két hónapi fogházra ítélte, a vitézi rend tagjai sorából törölték.

A lakók kifogásolják a lakbér emeléseket és az érkormány biztostól kérik a béremelések felülvizsgálatát.

Frontharcos hitvallás

Az *Országos Frontharcos Szövetség* kiadásában *Frontharcos hitvallás* címen egy füzet jelent meg, szerzőként *vitéz Martsekényi Imre* szerepel. A kis füzet előszavában *vitéz gróf Takách Tolnay József Országos Frontharcos Szövetség* elnöke azt írja, hogy a „*Frontharcos hitvallás*”-ban az ősi magyar katonai lélek szól a bajtársakhoz, és kéri őket, hogy ennek a hitvallásnak szelleme telítse meg lelkeiket. A hitvallás részletesen foglalkozik a *frontharcosok államépítő programjával*.

Ez az ország nem lehet a dúsgazdagok és koldusok országa, a nagybirtokok és földnélküliek hazája, a kartelek és trösztök, gyárosok és bankok dúsgazdagja, és a munkanélküliek, kenyéértelenek sivar pusztasága.

A *frontharcosok szabadságot és függetlenséget követelnek*. Ők nem alkalmások semmiféle politikai rabszolgaságra. Őket az állami életben csak az a rendszer tudja nagy dol-

gokra képesíteni, amely jogon és szabadságon épül fel.

A szabadságot úgy értelmezik, hogy

semmiféle egyéni szabadság a közjó rovására ne érvényesülhessen.

Minnél több embert kell abba a helyzetbe hozni, hogy a maga ura lehessen, maga földjén dolgozzék, a maga házában lakjék és a maga műhelyét vagy boltját vezesse.

Független gazdasági életet kell teremteni. A magyar munka, érzés és kitartás csak akkor tud teremteni a magyar földön ha azt nem napszámos művelői, hanem mint tulajdonos vagy önálló vállalkozó, aki a saját felelősségére és hasznára dolgozik.

A nemzeti jövedelem szaporításának érdeke tehát ebbe az irányba terelni mezőgazdaságunkat, azaz a miniszterelnök szavai szerint „*nem csak igazságosabban kell megosztani a nemzeti jövedelmet, de előbb meg kell azt növelni, hogy nagyobb legyen az osztani való.*”

Sztalin és Blücher

Tehát kiűtött a japán-orosz háború is, amelyről azt mondják az érdekeltek, hogy nem háború, hanem hadifeszültség.

Érdekes a *Journal* francia lap cikke, amelyik azt állítja, hogy Sztalin nem is akarta ezt a háborút, hanem Blücher a Keleti Vörös hadsereg főparancsnoka, saját szakállára csinálja és győztes hadvezérként akar Moszkvába bevonulni és el akarja űzni Sztalint.

A csapat összevonások is Moszkva ellenére történtek. Hadműveletekhez sem járult hozzá Moszkva. Sztalin féltékeny Blücherre.

Blücher tábornagról Moszkvában azt tartják, hogy a GPU államvédelmi ellenállása Moszkvában szeretné is Blücher tábornagyot a távolkeleti vöröshadsereg éléről eltávolítani, ez azonban azzal a következménnyel járna, hogy a távolkeleti vöröshadsereg szétzilárdulna.

Mindennek ellenére Moszkvában makacsul tartják magukat azok a hírek, hogy Sztalin a legelső alkalommal felhasználja majd, hogy Blücher tábornagyot eltávolítsa. Ugy hirdelik, hogy

Sztalin a vörös tábornagyot a legfelsőbb haditörvényszék elé akarja állítani és felelőségre akarja vonatni azért a vereségért, amelyet a szovjet-orosz csapatok a Csangkufeng hegység folyó hárakban el szenvedtek.

Blücher tábornagyot hanyagsággal vádolják. Abban az esetben, ha sikerül Blücher tábornagyot a távolkeleti vörös hadsereg éléről elmozdítani, úgy utódja minden valószínűség szerint Fedko tábornok. Vorosilov tábornagnak, a vörös hadsereg legfőbb parancsnokának első szárnysegédje lesz.

Kinos problémák a zsidó kérdésben

Az Anschluss után Németország az Ausztriában élő zsidók ellen megtörtént intézkedéseket állított be. Egyrészt kényszerítette, hogy bizonyos zónából távozzanak, részben a kiutasítási eljárást folyamatba tette, illetve határidőt adott, hogy Németország területéről távozzanak.

Az Anschluss előtt a zsidóságra nézve az Ausztriában való élet kedvezőbb volt, mint Magyarországon. Nem is nagyon forszírozták a Magyarállam területén való elhelyezkedést.

A németországi intézkedések azonban az Ausztriában élő zsidókat abban a kényszerhelyzetbe hozta, hogy minélzok, akiknek Magyarországgal kapcsolatuk van megpróbáljanak a magyar állam

területében elhelyekedni.

De voltak nagyobb számban olyan zsidók is, akik a fennálló magyar állampolgárság jogszabályai szerint is magyar állampolgárok s csupán csak törvényes eljárás folyamatba tétele szükséges ahhoz, hogy állampolgárságukat beigazolják s a magyar államban visszatérjenek. Ez a magyar hatóságok előtt is ismeretes volt, mert hiszen minden szomszédos állammal szemben olyan helyzetben vagyunk, hogy a zsidóság egyrésze a szomszédos állampolgára, de nálunk lakik, viszont a másik része, amelynek a mi államunkhoz való tartozása nyilvánvaló, a szomszédos államban lakik.

A Németországi kényszerintézkedések, amely Németországban törvényeken alapúnak, bizonyára

magyar hatóságokat is nehéz feladattal elé állították.

Háromféle feladatot kell rendezni. Egyrészt az itt lakó zsidó osztrák honosok lakhatási kérdését, másrészt meg kellett akadályozni azt a beszivárgást, amely illegitímen uton próbálkozik most már Magyarországon elhelyekedni.

Végül azokat a zsidókat, akiknek magyar állampolgárságuk kétségtelen, de eddig Ausztriában tartózkodtak végeredményben a fennálló szabályokra való tekintettel be kell engedni az országba, mert ékeknak a magyar állammal való kapcsolata nyilvánvaló.

Az utóbbi kérdés rendezésénél fontos feladat hárul a bécsi konzulátusra. Az állampolgárság elismerése állami közigazgatási feladat, amelyre a belügyminiszter illetékes. Az utlevél kiszolgáltatását, ha az állampolgári okmány megvan csupán halogathatja a konzulátus, végeredményben azonban nem lehet semmit tenni, mert magyar állampolgárt a szomszédos államok is kitudják az ország határára tenni, ahogy mi is próbáljuk éveken keresztül hozzájuk küldeni az ő polgáraikat. Így tehát az ügy elhúzása képedelmes akadályt jelent csupán s legfeljebb nehéz helyzetbe hozza azokat, akik kérnek, könyörögnek, hogy utlevelet kapjanak.

Visszont vagyoni kérdések is kapcsolódnak a kérdéshez. Azt a zsidó magyar állampolgárt, aki Ausztriában lakott s akinek Ausztriában vagyona, értékei vannak, ha képedelmesen engedjük vissza, bár úgyszóha kell engedni a halogatással csak lehetőségét nyújtunk arra, hogy a zsidóknak vagyona és értékei tetőgátassanak.

Végül is hosszas huzavona után ezeket átközbjék a magyar határra de már vagyunk és értékük nem lesz, hanem, mint koldus szegényeket dobják át, s itt eltartásra fognak szorulni. Míg ha akadályoztatás és képedelem nélkül a nyilvánvaló magyar állampolgárság esetén bejuthattak volna, értékeik és vagyonuk megvédéséért a biztosítási intézkedéseket megtehették volna és ezt a vagyont és értéket Magyarországon költthették volna el. Becslés szerint több száz millió lesz az az érték, amely így kint vész Ausztriában, viszont száz zsidóval sem jön be kevesebb azon eljárás folytán, amit jelenleg folytatnak.

Érdekes jegyespár

A művész körökben már hetelek óta egy olyan szenzációs hírről sütnak, hogy Fröhlich Gusztáv elvált feleségét Alpár Gittát újból nőül veszi.

Fenntartással közöljük e hírt, mert nehéz elképzelni, hogy egy Úfa film sztár a jelenleg érvényben lévő nürnbergi házassági törvények alapján állásának veszélyeztetés nélkül ezt a házasságot megköthetné.

Előfizetési ára egy évre 6 pengő. Jogi személyeknek egy évre 25 P. Felelős kiadó: Hegymegi Kiss Pál. Felelős szerkesztő: Karsai Antal. Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV., Ferenciek tere 9. Telefon: 187-995. Bodi Ferenc könyvnyomdája, VIII., Széchenyi 5. Tel.: 141-234.